

Warszawa, 19 czerwca 2002 r.

Opinia o sprawozdaniu z wykonaniu budżetu państwa w 2001 r. w cz. 81- Rezerwa ogólna

Ustawą budżetową na rok 2001 utworzono rezerwę ogólną w wysokości 88 mln zł. Rezerwa ta, w świetle informacji zawartych w sprawozdaniu RM, została rozdysponowana prawie w 100%¹, przy czym:

- w 73,8% na podstawie 8 uchwał RM,
- w 23,1% na podstawie zarządzeń Prezesa RM
- i w 3,1% na podstawie 12 decyzji Ministra Finansów.

Przypomnieć należy, że przed rokiem większy był odsetek środków uruchamianych na podstawie uchwał RM (77%) i decyzji Ministra Finansów (5,3%) niż zarządzeń Prezesa RM (17,7%), co było chyba właściwszym rozwiązaniem, z uwagi na mniejszy zakres spraw o których decydował samodzielnie bądź Prezes RM bądź Minister Finansów.

Zrealizowane w 2001 r. wydatki z rezerwy ogólnej stanowiły 0,05% wydatków ogółem budżetu państwa (w 2000 r. - 0,07% , w 1999 r. 0,05%).

---

¹ Za wyjątkiem kwoty 1 tys. zł.

W wyniku przeniesień zwiększono wydatki 21 działów klasyfikacji budżetowej, w tym w 66% w 5 niżej wymienionych:

- w dz. 752 - obrona narodowa o 22.146,9 tys. zł
- w dz. 851 - ochrona zdrowia o 17.824 tys. zł
- w dz. 100 - górnictwo i kopalnictwo o 10.800 tys. zł
- w dz. 853 - opieka społeczna o 7.439 tys. zł

Z powyższego wynika, iż w porównaniu z rokiem 2000 w roku 2001 mniejsza była koncentracja na określonych rodzajach zwiększanych wydatków.²

W 2001 r. Minister Finansów dokonał przeniesienia wydatków z cz. 81 do 37 części budżetu w tym 21,7 mln zł (24,7% rezerwy) do 16 budżetów wojewodów. Przed rokiem środkami z rezerwy zasilono mniejszą liczbę części budżetowych oraz więcej środków przekazano wojewodom³.

Z obowiązujących przepisów wynikają następujące zasady rozdysponowywania rezerwy ogólnej:

1. może być ona rozdysponowana jedynie do wysokości kwoty tej rezerwy,
2. może być ona rozdysponowana na jakiegokolwiek rodzaju wydatków budżetowych, z wyjątkiem tych, które uprzednio były zmniejszone w wyniku przeniesień dokonanych na podstawie art. 96 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, jednakże z zachowaniem obowiązujących zasad dotowania różnych podmiotów⁴,

---

² Przed rokiem dominowały 3 działy:

- bezpieczeństwo publiczne 28.880 tys. zł
- obrona narodowa 27.929 tys. zł
- opieka społeczna 15.569 tys. zł

stanowiły one 75% rozdysponowanych z rezerwy wydatków.

³ W 2000 r. do budżetów wojewodów przekazano kwotę 44,7 mln zł, tj. 46,6% wydatków. Minister Finansów wydał wtedy 129 decyzji w sprawie przeniesień wydatków z rezerwy ogólnej do 31 części budżetowych.

⁴ I tak, np. zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy o finansach publicznych dotacje budżetowe mogą być przeznaczone m.in. na finansowanie lub dofinansowanie:

3. rezerwą tą, obok Rady Ministrów, może dysponować Prezes Rady Ministrów, jednakże do wysokości 1.000 tys. zł w poszczególnych wypadkach i Minister Finansów - do wysokości 750 tys. zł w poszczególnych wypadkach.

Ustawa o finansach publicznych nie zawiera jakichkolwiek ograniczeń jeśli idzie o rodzaje wydatków, które mogą być finansowane ze środków rezerwy ogólnej. W szczególności nie muszą to być wydatki, których nie można było wcześniej przewidzieć. Wydaje się jednakże, że merytorycznie bardziej zasadne jest, aby służyła głównie finansowaniu wydatków o nieprzewidzianym charakterze np. wynikającym z klęsk żywiołowych takich jak susza, pożary, wichury, wydatków wynikających z pojawienia się niebezpiecznych chorób czy spowodowanych większymi od możliwych do zaplanowania wydatków innego rodzaju np. spowodowanych upadłością zakładów pracy czy wynikających z operacji i działań międzynarodowych. Taki też rodzaj wydatków dominował w 2001 r. w zakresie rezerw uruchamianych na podstawie uchwał RM.

Konkluzje

- W 2001 r. rozdysponowanie rezerwy ogólnej było 100%, podczas gdy przed rokiem 96%. W porównaniu jednakże z rokiem 2000 kwota rezerwy była niższa o 8.070 tys. zł tj. o 8,4%.
- W wykonaniu 2001 r. nie przekroczono pułapu tej rezerwy ⁵, a także limitów przewidzianych dla dysponowania rezerwą ogólną przez Prezesa RM i Ministra Finansów.

-
- zadań zleconych do realizacji jednostkom nie zaliczonym do sektora finansów publicznych, w tym fundacjom i stowarzyszeniom (lit. d)
  - ustawowo określonych zadań, realizowanych przez jednostki inne niż jednostki samorządu terytorialnego (lit. b)
  - kosztów realizacji inwestycji, o których mowa w art. 74 ust. 2.

Zgodnie z art. 74 ust. 2 pkt 3 ustawy o finansach publicznych z budżetu państwa mogą być udzielone dotacje celowe na finansowanie i dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji jednostek nie zaliczonych do sektora finansów publicznych lecz na podstawie odrębnego upoważnienia zamieszczonego w ustawie budżetowej lub innej ustawie.

⁵ Fakt, iż rezerwa nie została wykorzystana w pełni nie rodzi skutków prawnych, gdyż przepisy prawa nie nakładają obowiązku rozdysponowania jej w całości.

- W roku 2001 mniejsza była w porównaniu z rokiem wcześniejszym koncentracja wydatków dokonywanych z rezerwy ogólnej na określonych rodzajach działalności, ponadto w mniejszym zakresie zasilano z niej budżety wojewodów.
- Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła realizację budżetu cz. 81 nie stwierdzając nieprawidłowości.⁶ Jest to ocena wyższa niż przedłożona za wykonanie budżetu roku 2000.

Sporządziła: Zofia Szpringer

---

⁶ Minister Finansów - zdaniem NIK - działał legalnie i podejmował decyzje w zakresie rezerwy ogólnej w sposób celowy i gospodarny. Zob. Analiza z wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2001 r. Tom II, Warszawa, czerwiec 2002, s. 295 i n.